

Tạp chí điện tử
Khoa học và Công nghệ Giao thông
Trang website: <https://jstt.vn/index.php/vn>

Article info

Type of article:

Scientific information paper

DOI:

<https://doi.org/10.58845/jstt.utt.2026.vn.6.2.195-200>

*Corresponding author:

Email address:

Trantt@utt.edu.vn

Received: 17/01/2026

Received in Revised Form:
23/02/2026

Accepted: 07/03/2026

The role of higher education in training a workforce oriented towards global citizenship

Nguyen Thi Thu Tra

Faculty of Law and Politics, University of Transport Technology, Hanoi, Vietnam

Abstract: Globalization has transformed various aspects of social life — from economics and politics to culture and the environment—opening up numerous development opportunities for nations, especially developing countries. However, globalization also poses significant challenges. Addressing these issues requires global citizens: individuals who possess the requisite mindset, awareness, and capacity for action. As students are the future participants in the social workforce, it is essential to equip them with the necessary knowledge, skills, and attitudes to confidently face future challenges.

Keywords: Globalization, human resources, training.

Thông tin bài viết

Dạng bài viết:

Bài báo thông tin khoa học

DOI:

<https://doi.org/10.58845/jstt.utt.2026.vn.6.2.195-200>

*Tác giả liên hệ:

Địa chỉ Email:

Trantt@utt.edu.vn

Ngày nộp bài: 17/01/2026

Ngày nộp bài sửa: 23/02/2026

Ngày chấp nhận: 07/03/2026

Vai trò của giáo dục đại học đối với việc đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu

Nguyễn Thị Thu Trà

Khoa Luật - Chính trị, Trường Đại học Công nghệ Giao thông vận tải, Hà Nội, Việt Nam

Tóm tắt: Toàn cầu hoá đã làm thay đổi nhiều mặt của đời sống xã hội (từ kinh tế, chính trị, văn hóa, môi trường...), mở ra nhiều cơ hội phát triển cho các quốc gia, đặc biệt các nước đang phát triển. Tuy nhiên, toàn cầu hóa cũng đặt ra nhiều thách thức không nhỏ. Để giải quyết các vấn đề đó, đòi hỏi phải có những công dân toàn cầu, đó là những người có suy nghĩ, nhận thức và hành động. Sinh viên là những người sẽ tham gia vào lực lượng lao động của xã hội nên cần trang bị cho họ những kiến thức, kỹ năng, thái độ cần thiết để họ có thể tự tin đối diện với những thử thách trong tương lai.

Từ khóa: Toàn cầu hóa, nguồn nhân lực, đào tạo.

1. Đặt vấn đề

Toàn cầu hóa không phải là một hiện tượng mới và mỗi vùng văn hóa, mỗi quốc gia lại có cách nhìn nhận khác nhau về vấn đề này. Trong khi một số nước đang phát triển tiếp nhận toàn cầu hoá với một khí thế chủ động, sẵn sàng đón nhận thì ở nhiều nước phát triển, phong trào chống toàn cầu hoá lại diễn ra mạnh mẽ, lan rộng. Cho dù thái độ của các chủ thể có khác nhau như thế nào (ủng hộ hay phản đối) thì đây vẫn là một xu thế tất yếu trong dòng chảy của lịch sử. Dù muốn hay không thì không một ai có thể phủ nhận toàn cầu hóa đang tác động lớn tới đời sống của từng cá nhân cũng như cộng đồng nhân loại.

Đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu là trách nhiệm của nhiều chủ thể: hệ thống giáo dục, gia đình, xã hội, bản thân người học,... Trong đó, các trường đại học có vai trò, trách nhiệm quan trọng bởi họ có sứ mệnh là đào tạo tri thức và nhân cách cho con người. Nhiệm vụ của họ là: đào tạo nhân lực, nâng cao dân trí, bồi dưỡng nhân tài [1]. Cụ thể hơn đó là: nghiên cứu

khoa học, công nghệ tạo ra tri thức, phục vụ yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội; đào tạo người học có phẩm chất chính trị, đạo đức; có kiến thức, kỹ năng thực hành nghề nghiệp, năng lực nghiên cứu và phát triển ứng dụng khoa học và công nghệ; có sức khoẻ; có khả năng sáng tạo và trách nhiệm nghề nghiệp, thích nghi với môi trường làm việc; có ý thức phục vụ cộng đồng. Muốn thực hiện tốt mục tiêu này, môi trường giáo dục đại học phải có sự chuyển đổi lớn trong hoạt động, tiếp cận mô hình đại học thông minh, có năng lực xác định đúng mục tiêu, nội dung và phương pháp đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu hiệu quả [2].

2. Phương pháp nghiên cứu

Tác giả sử dụng các phương pháp nghiên cứu khoa học chuyên ngành và liên ngành trong đó chú trọng các phương pháp như phân tích, tổng hợp, nghiên cứu tài liệu. Nguồn dữ liệu khai thác từ: các bài báo khoa học, tạp chí có liên quan. Trên nền tảng đó, tác giả tiến hành phân tích, đánh giá, tổng hợp và đưa ra một số tiêu chí của nguồn nhân

lực định hướng công dân toàn cầu.

3. Kết quả nghiên cứu - thảo luận

3.1. Toàn cầu hoá và công dân toàn cầu

3.1.1. Một số vấn đề liên quan đến toàn cầu hóa

Toàn cầu hóa đang tạo ra cơ hội cho các nước đang phát triển hội nhập vào nền kinh tế thế giới, trên cơ sở đó cơ cấu lại và hiện đại hoá nền kinh tế, phát triển nguồn nhân lực, làm tăng năng suất lao động, cải thiện thu nhập cho người lao động và đổi mới công nghệ. Trong mấy thập kỷ qua nhiều nước ở châu Á vốn có nền kinh tế kém phát triển mà nhờ đến toàn cầu hóa họ đã tạo ra được tốc độ tăng trưởng kỷ lục về kinh tế và trở thành những “Con Rồng” châu Á. Bên cạnh những cơ hội đem lại thì toàn cầu hóa còn chứa đựng những thách thức to lớn, đặc biệt là với các quốc gia đang phát triển, trong đó có Việt Nam. Đó là: nguy cơ tụt hậu về kinh tế, nạn thất nghiệp, sự phân hoá giàu nghèo, tệ nạn xã hội và tội phạm có xu hướng tăng, sự lo ngại về mất bản sắc, sự đồng hoá văn hoá và sự huỷ hoại văn hoá dân tộc... [3].

Để vượt qua những khó khăn, thách thức của toàn cầu hóa, việc đào tạo, bồi dưỡng, phát triển con người hiện nay là hết sức quan trọng. Bởi bất kỳ sự biến đổi và phát triển nào trong xã hội suy đến cùng, cũng do con người quyết định. Trong quá trình bồi dưỡng và phát triển nguồn nhân lực, cần trang bị cho con người những kỹ năng cần thiết để không chỉ sống và làm việc trong bối cảnh toàn cầu hóa mà còn đóng góp tích cực cho xã hội toàn cầu.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và sự phát triển mạnh mẽ của xã hội tri thức, thông tin ngày càng trở nên phong phú và đa chiều. Theo UNESCO, xã hội tri thức không chỉ là xã hội có nhiều thông tin mà còn là xã hội mà con người có khả năng tiếp cận, phân tích và sử dụng thông tin một cách hiệu quả để phục vụ cho sự phát triển bền vững của cá nhân và cộng đồng. UNESCO cho rằng: “Xã hội tri thức phải giúp con người phát triển năng lực tư duy, khả năng sáng tạo và năng lực xử lý thông tin trong một thế giới ngày càng phức tạp” [4]. Vì vậy, trong môi trường toàn cầu hóa, mỗi cá nhân cần trang bị cho mình kỹ năng tiếp cận, đánh giá và

chọn lọc thông tin một cách khoa học để thích ứng với những biến đổi nhanh chóng của xã hội.

Bên cạnh đó, toàn cầu hóa cũng có những tác động sâu sắc đến sự phát triển của nguồn nhân lực. Nhiều học giả cho rằng toàn cầu hóa thúc đẩy sự phát triển nhanh chóng của khoa học và công nghệ, từ đó đặt ra những yêu cầu ngày càng cao đối với trình độ chuyên môn và kỹ năng của người lao động. Klaus Schwab - Chủ tịch Diễn đàn Kinh tế Thế giới - đã nhận định rằng: “Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang làm thay đổi cách chúng ta sống, làm việc và liên hệ với nhau, đồng thời đặt ra những yêu cầu mới đối với kỹ năng của lực lượng lao động” [5]. Do đó, người lao động cần không ngừng nâng cao trình độ chuyên môn, phát triển các kỹ năng mềm và khả năng học tập suốt đời nhằm đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động hiện đại.

Ngoài ra, trong môi trường làm việc tại các doanh nghiệp áp dụng công nghệ hiện đại và phương thức quản lý tiên tiến, người lao động có nhiều cơ hội tiếp cận với những phương pháp làm việc mới, từ đó nâng cao tay nghề, năng lực quản lý và hình thành tác phong làm việc chuyên nghiệp. Theo Ngân hàng Thế giới, quá trình hội nhập kinh tế quốc tế và sự lan tỏa của công nghệ đã góp phần quan trọng trong việc nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và thúc đẩy sự chuyển dịch sang nền kinh tế tri thức [3].

3.1.2. Về công dân toàn cầu

Cùng với xu hướng toàn cầu hóa đang diễn ra mạnh mẽ, việc xuất hiện và phát triển nhiều hoạt động của các công ty xuyên quốc gia, các tổ chức quốc tế thì khái niệm công dân toàn cầu không còn xa lạ mà dần trở nên phổ biến đặc biệt trong giáo dục đào tạo, trong ngành quản lý nhân sự và yêu cầu của các tổ chức, doanh nghiệp đối với nguồn lao động.

Khái niệm công dân toàn cầu mới xuất hiện và phổ biến trong hơn chục năm trở lại đây. Vậy công dân toàn cầu là gì? Theo ông Ronald Israel - người sáng lập tổ chức The Global Citizens' Initiative, “công dân toàn cầu là người coi bản thân là một phần của cộng đồng thế giới đang lớn dần

và hành động của người đó đóng góp vào việc xây dựng các giá trị và thông lệ của cộng đồng này” [6]. Cụ thể hơn, đó là người sống và làm việc ở nhiều quốc gia; có kiến thức về nền văn hóa, xã hội ở đó và kỹ năng để thích nghi nhanh và phát triển ở các môi trường khác nhau. Từ đó áp dụng các kinh nghiệm sống tích lũy được trong quá trình toàn cầu hóa vào việc giải quyết các vấn đề khó khăn và đem lại nhiều giá trị tốt đẹp cho thế giới.

Để trở thành một công dân toàn cầu, mỗi người cần phải có đầy đủ kiến thức chuyên môn và những kỹ năng mềm như tranh luận, hùng biện, kỹ năng làm việc nhóm; biết một vài ngoại ngữ đặc biệt là tiếng Anh để có thể giao tiếp, làm việc với người nước ngoài; có sự hiểu biết về nền văn hóa của nhiều nước khác nhau; biết nhận thức về vai trò và công việc mình phải làm; chịu trách nhiệm cho những hành động của mình; biết lắng nghe ý kiến của người khác và đặc biệt là công việc bạn làm phải mang lại giá trị cho xã hội. Tuy vậy, một công dân toàn cầu cũng mang hạn chế, đó là việc học hỏi, khám phá tiếp thu nhiều nền văn hóa một cách đại trà có thể làm cho bạn hòa tan văn hóa và dần dần mất đi giá trị bản sắc dân tộc mình.

Giáo dục công dân toàn cầu có vai trò lớn. Nền giáo dục trên khắp thế giới ngày càng nhận thấy tầm quan trọng cơ bản của việc giáo dục công dân toàn cầu. Nguyên nhân bởi vì tất cả người học cần một không gian an toàn để khám phá các vấn đề toàn cầu phức tạp và gây tranh cãi mà họ gặp phải thông qua truyền thông và kinh nghiệm của chính họ, và trường học có thể cung cấp những điều này.

3.2. Vai trò của giáo dục đại học đối với việc đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu

3.2.1. Một số vấn đề về nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu

Nguồn lực là toàn bộ các yếu tố vật chất và phi vật chất trong và ngoài nước, là đầu vào, là điều kiện, cơ sở cần thiết, góp phần thúc đẩy tăng trưởng và phát triển kinh tế của đất nước. Nó bao gồm bốn yếu tố cơ bản: vốn, tài nguyên thiên nhiên, nguồn lực con người và khoa học, công

nghe. Nếu trước đây sự phát triển của một quốc gia phụ thuộc vào nguồn tài nguyên thiên nhiên, nguồn vốn thì ngày nay quan niệm đó đã thay đổi. Theo các nghiên cứu gần đây một nền kinh tế muốn tăng trưởng nhanh và bền vững cần dựa vào ba yếu tố cơ bản là áp dụng công nghệ mới, phát triển kết cấu hạ tầng hiện đại và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực. Trong đó yếu tố và cũng là động lực quan trọng nhất của sự tăng trưởng kinh tế bền vững chính là con người- nguồn nhân lực. Một số tiêu chí của nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu:

Một là, có tư duy nhạy bén và kết nối

Công dân toàn cầu phải có tư duy nhạy bén. Họ phải chủ động học tập, trang bị kiến thức để sẵn sàng thích ứng, đón nhận những cái mới. Ngoài ra công dân toàn cầu còn có tư duy mở, kết nối, logic, kết nối giữa những gì đang xảy ra trong cộng đồng của mình với cộng đồng của những người ở nơi khác trên thế giới.

Hai là, làm chủ tri thức, làm chủ công nghệ và có tư duy độc lập

Nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu phải không ngừng học tập, tích lũy tri thức, tri thức cao để lao động sản xuất và có nhiều sáng kiến, sáng tạo trong lao động, đóng góp vào hiệu quả của tập thể. Khi làm chủ tri thức, họ sẵn sàng thích ứng với mọi hoàn cảnh, môi trường. Họ có thể làm việc ở trong các cơ sở, đơn vị, doanh nghiệp tư nhân, doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài, ở trong nước và trên thế giới.

Ba là, tôn trọng sự khác biệt

Nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu phải nhận thức được ý nghĩa của việc sống và làm việc trong một xã hội toàn cầu và về giá trị của việc có một tầm nhìn toàn cầu rộng lớn, phải tôn trọng, lắng nghe và đánh giá các góc nhìn khác nhau hơn là cố hữu một quan điểm, coi cái nhìn của bản thân là quan trọng. Mỗi người đều có các nền tảng văn hóa ảnh hưởng, quyết định cách nhìn của họ về thế giới nên điều quan trọng là phải hiểu được những phức tạp này, phải giao tiếp với mọi người từ một loạt các nền tảng văn hóa theo cách không hạ thấp bất kỳ ai theo khuôn mẫu nào đó.

Bốn là, kỹ năng mềm hợp tác

Nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu phải có khả năng làm việc với những người khác. Những người có thể có quan điểm và góc nhìn khác nhau, sẵn sàng thay đổi quan điểm của mình khi làm việc với những người khác (nếu thấy quan điểm của họ phù hợp) hoặc làm cho người khác theo mình - đó chính là kỹ năng làm việc hợp tác và mang tính xây dựng.

Năm là, có niềm tin và sẵn sàng tìm kiếm một thế giới công bằng và bền vững hơn

Cá nhân sẽ thấy mình sống có ý nghĩa hơn trong cộng đồng nếu có sự tham gia tích cực của bản thân trong cộng đồng ấy. Hiện nay trên khắp thế giới, tồn tại sự khác biệt đáng kể về mức độ dân chủ trong các xã hội, mức độ cởi mở trong việc khuyến khích người dân bày tỏ quan điểm cá nhân của mình và ảnh hưởng của những quan điểm đó đến việc ra các quyết định chung. Các quốc gia cần phải coi đây chính là một mục tiêu để phấn đấu, hướng tới việc tạo lập một thế giới ngày càng công bằng và bền vững hơn và cần thực hiện mục tiêu ấy bằng nhiều hình thức khác nhau.

Sáu là, khả năng sử dụng ngoại ngữ

Ngoại ngữ là điều kiện tiên quyết để trở thành một công dân toàn cầu, đặc biệt là tiếng Anh. Tiếng Anh là chìa khóa vàng bước ra thế giới. Nếu sử dụng được tiếng Anh hoặc một số ngoại ngữ khác, con người có thể tiếp cận với nhiều tri thức, nền văn hoá khác nhau của nhân loại.

Toàn cầu hoá và hội nhập quốc tế làm cho con người cần phải tiếp cận nhiều nguồn tri thức, nền văn hoá khác nhau, lao động trong nhiều môi trường khác nhau. Bởi vậy, nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu cần phải học ngoại ngữ, sử dụng thành thạo ngoại ngữ để tra cứu tài liệu, nâng cao kiến thức chuyên môn, làm việc trong môi trường hợp tác quốc tế, đi được nhiều nơi trên thế giới để chia sẻ, gánh vác trách nhiệm cộng đồng.

Nguồn nhân lực chất lượng cao, nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu có quan hệ chặt chẽ với sự phát triển toàn diện của mỗi cá nhân, của đất nước, là sản phẩm của nền giáo dục, đào tạo của một quốc gia trong một giai đoạn lịch sử và

được thể hiện ở mỗi ngành, mỗi lĩnh vực cụ thể.

3.2.2. Vai trò của giáo dục đại học đối với việc đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu

Phát triển nguồn nhân lực được hiểu là tổng thể các chính sách, biện pháp, phương thức và hoạt động nhằm làm gia tăng cả về số lượng và chất lượng của lực lượng lao động, đồng thời nâng cao hiệu quả quản lý và sử dụng nguồn lực con người để đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội trong từng giai đoạn. Theo quan điểm của nhiều tổ chức quốc tế, phát triển nguồn nhân lực không chỉ dừng lại ở việc mở rộng quy mô lao động mà còn hướng tới việc nâng cao trình độ tri thức, kỹ năng nghề nghiệp, năng lực sáng tạo và khả năng thích ứng của con người trước những biến đổi của môi trường kinh tế và xã hội [7].

Từ góc độ đó có thể thấy rằng giáo dục và đào tạo giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong quá trình phát triển nguồn nhân lực. Thông qua hệ thống giáo dục, con người được trang bị tri thức, kỹ năng và phẩm chất cần thiết để tham gia hiệu quả vào quá trình lao động và phát triển xã hội. Nói cách khác, bản chất của giáo dục và đào tạo trong phát triển nguồn nhân lực chính là làm gia tăng chất lượng nguồn nhân lực, góp phần nâng cao năng suất lao động và thúc đẩy sự phát triển bền vững của quốc gia [8].

Thực tiễn đòi hỏi các trường đại học nắm bắt và thực hiện xu hướng đào tạo nguồn nhân lực theo định hướng công dân toàn cầu. Vai trò của các trường đại học ở Việt Nam trong công tác đào tạo phát triển nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu được thể hiện rõ như sau:

Thứ nhất, các trường đại học trực tiếp đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu nhằm đáp ứng những đòi hỏi mới trong bối cảnh hội nhập quốc tế

Các trường đại học không ngừng tự nâng cao trình độ mọi mặt, vận dụng thành thạo những nền tảng, những hình thức đào tạo mới để thực hiện tốt vai trò, nhiệm vụ của mình trong công tác đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu. Các trường đại học cần thấy rõ sứ mệnh giáo

dục sáng tạo và xây dựng nguồn nhân lực vì phát triển bền vững. Vai trò của công tác đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao được xác định là “đột phá chiến lược”, là yếu tố quyết định đẩy mạnh phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ, cơ cấu lại nền kinh tế, chuyển đổi mô hình tăng trưởng và lợi thế cạnh tranh quan trọng nhất, bảo đảm cho phát triển nhanh, hiệu quả và bền vững.

Thứ hai, các trường đại học thực hiện đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp giảng dạy đáp ứng yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực theo định hướng công dân toàn cầu.

Tiêu chí nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu thay đổi một cách căn bản so với trước đây nên chương trình, nội dung, phương pháp đào tạo cũng cần phải thay đổi theo. Trách nhiệm đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu thuộc về mọi cấp giáo dục, bậc giáo dục nhưng cao nhất và trực tiếp nhất là ở bậc giáo dục đại học. Vì vậy, các trường đại học phải xây dựng các chương trình - mô hình giáo dục đại học cho phù hợp với yêu cầu, đòi hỏi của phát triển nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu,

Thứ ba, trường đại học thực hiện các công trình nghiên cứu khoa học về đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao với tiếp cận công dân toàn cầu.

Quan điểm chung của giáo dục hiện đại là nhà giáo đồng thời phải là nhà khoa học. Định hướng nghiên cứu khoa học chủ yếu là tiêu chuẩn công dân toàn cầu, các kĩ năng cần thiết đối với nhân lực đáp ứng các tiêu chuẩn công dân toàn cầu, đổi mới nội dung chương trình đào tạo, phương pháp, hình thức đào tạo phù hợp với xu hướng hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng trong giai đoạn hiện nay.

4. Kết luận

Trong xu hướng toàn cầu hóa, hợp tác quốc tế đang diễn ra mạnh mẽ như hiện nay thì phát triển nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu là yêu cầu cần có của các quốc gia. Đào tạo nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu là trách nhiệm của hệ thống giáo dục đại học nói chung và trách nhiệm gia đình nói riêng. Bởi vậy, phát triển nguồn nhân lực định hướng công dân toàn cầu không phải là khẩu hiệu, cũng không phải là vấn đề quá xa xôi mà là vấn đề thực tiễn cấp thiết trong sự nghiệp giáo dục hiện nay.

Tài liệu tham khảo

- [1] Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam. (2018). Luật Giáo dục đại học (sửa đổi, bổ sung năm 2018). Nxb Chính trị Quốc gia. Hà Nội.
- [2] UNESCO. (2015). Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives, UNESCO Publishing, Paris.
- [3] World Bank. (2020). Digital Economy for Vietnam - Country Diagnostic.
- [4] UNESCO. (2005). Towards Knowledge Societies. UNESCO Publishing.
- [5] Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution. *World Economic Forum*.
- [6] Israel, Ronald. (2012). What is a Global Citizen?. *The Global Citizens' Initiative*. Truy cập tại: <https://www.globalci.org>
- [7] UNDP. (2016). Human Development Report. United Nations Development Programme.
- [8] Becker, G. (1993). Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education. *University of Chicago Press*.